

Arbeidshygiënische strategie gevaarlijke stoffen

Maatregelen ter beperking van de blootstelling dienen genomen te worden conform de arbeidshygiënische strategie:

- A. Vervangen van de bron of blootstelling voorkomen aan de bron.
- B. Afvoeren van de verontreinigde lucht.
- C. Beperken van de duur van de blootstelling of het aantal blootgestelde werknemers.
- D. Gebruiken van persoonlijke beschermingsmiddelen.

Als eerste moet de werkgever maatregelen nemen bij de bron ter voorkoming van blootstelling (niveau A). Als dat redelijkerwijs niet mogelijk is, dient hij maatregelen van het tweede niveau (niveau B) te nemen. Als dat redelijkerwijs ook niet mogelijk is, zijn maatregelen van het volgende niveau verplicht, enzovoort.

A. Vervangen van de bron of blootstelling voorkomen aan de bron

Ga van gevaarlijke stoffen na of deze te vervangen zijn door minder schadelijke stoffen bijvoorbeeld:

- In de schoonmaak: vervanging van chloorhoudende middelen door mens- en milieuvriendelijke alternatieven;
- Desinfectie met alcohol vervangen door thermische desinfectie.
- Bij de technische dienst: vervanging van oplosmiddelhoudende verf door watergedragen verf.
- Stoffen op basis van formaldehyde zijn verboden voor schoonmaakdoeleinden. Ammonia, zoutzuur en sensibiliserende conserveermiddelen mogen slechts in beperkte concentratie worden toegepast.

Als toch met de gevaarlijke stof moet worden gewerkt, kan geprobeerd worden het vrijkomen van en het contact met de stof te beperken. Voorbeelden zijn:

- Geen verneveling gebruiken, alleen dikke sproeistraal of deppen.
- Kiezen voor kant-en-klaarproducten in flacons, zodat je geen onverdunde middelen hoeft over te gieten of afvullen van een grote in kleinere verpakking.
- Beperken van de te gebruiken hoeveelheid van de stof.
- Automatiseren van de handeling met een stof (automatische dosering bij vaatwasser, bij bedpanspoeler).
- Het gebruiken van hulpmiddelen ter voorkoming van morsen en spatten (bijvoorbeeld doseerpompen).

B. Afvoeren van de verontreinigde lucht

Met gerichte afzuiging en ventilatie kan de concentratie van de verontreiniging worden verlaagd. Voorbeelden zijn:

- Ventilatie op de buitenlucht bij de opslagkast van gevaarlijke stoffen.
- Puntafzuiging bij laswerkzaamheden.

C. Beperken van de duur van de blootstelling of het aantal blootgestelden

Als het beperken van de blootstelling niet lukt met maatregelen van niveau A of B van de arbeidshygiënische strategie, dan kunnen organisatorische maatregelen genomen worden om de blootstellingsduur en het aantal blootgestelde werknemers te beperken.

Voorbeeld: verplaatsen van de activiteit met de gevaarlijke stof naar een afgescheiden ruimte. De werknemer verblijft dan maar korte tijd in deze ruimte om noodzakelijke handelingen uit te voeren.

D. Persoonlijke beschermingsmiddelen (veelal als tijdelijke oplossing totdat betere maatregelen mogelijk zijn)

Als het echt niet voldoende lukt de blootstelling aan de schadelijke stof met de drie voorgaande stappen te verminderen of weg te nemen, dan is het nodig persoonlijke beschermingsmiddelen te verstrekken aan de werknemer. Deze persoonlijke beschermingsmiddelen moeten gratis verstrekt worden en dienen ook geschikt te zijn.

Zorg dat persoonlijke beschermingsmiddelen na gebruik schoon en stofvrij worden opgeslagen.

Voor keuze en gebruik van persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM) zijn de wettelijke aanwijzingen in acht te nemen zoals beschreven in [hoofdstuk 8 van het Arbobesluit](#). Hier wordt in algemene zin aangegeven waar persoonlijke beschermingsmiddelen aan moeten voldoen. Onderscheid wordt gemaakt in huid-, oog- en adembeschermingsmiddelen.

Huidbescherming

Bij de bescherming tegen spatten en morsen van gevaarlijke stoffen wordt aanbevolen om wegwerphandschoenen (vaak van dunne latex, vinyl of nitril) te gebruiken, die na gebruik onmiddellijk worden weggegooid. Dit voorkomt dat een werknemer langdurig, langer dan de doorslagtijd, met besmette handschoenen rondloopt, en ook nog de werkplek vervuilt.

Als het contact met bijtende vloeistoffen onvermijdelijk is (bijvoorbeeld bij schoonmaakwerkzaamheden) moet gekozen worden voor vloeistofdichte handschoenen van een zwaardere kwaliteit (zoals latex, nitril of neopreen).

Als langdurig of frequent handschoenen worden gedragen, wordt geadviseerd handschoenen te gebruiken die hypoallergeen zijn. Mogelijk zijn er alternatieven op nitrilbasis.

Als er tevens spatgevaar op het lichaam bestaat, dient een schort gedragen te worden, gemaakt van materiaal dat bestand is tegen die verontreiniging.

Oog- en gezichtsbescherming

Vooraf vloeistoffen kunnen spatten. Denk ook aan het gevaar van spatten als bijvoorbeeld een slangetje uit de doseerfles getrokken wordt. Deze spatten kunnen in de ogen terechtkomen. Als dit spatten niet kan worden voorkomen, moeten de ogen met een veiligheidsbril met zijskappen of andere gezichtsbescherming worden beschermd. Een veiligheidsbril moet ook beschermen tegen spatten die van de zijkant komen. Een gewone bril is daarom niet voldoende.

Adembescherming

Onder normale omstandigheden is adembescherming voor het gebruik van gevaarlijke stoffen in de VVT niet nodig, maar het kan wel nodig zijn in verband met infectierisico's om mondklappers te dragen. Voor enkele uitzonderingssituaties zijn wel adembeschermingsmiddelen nodig zoals bij het opruimen van gemorste gevaarlijke stoffen (noodkit) en incidentele werkzaamheden zoals het schuren van verfwerk. Zoek eerst naar een hogere stap in de arbeidshygiënische strategie. Let bij de keuze van adembescherming op de geschiktheid. (stofklasse en eventuele gassen en dampen).

Hygiënische maatregelen

Tijdens het werken met gevaarlijke stoffen mag niet worden gegeten, gedronken of gerookt. Voor elke pauze moet men tevens de handen wassen. Onvoldoende aandacht voor hygiëne vergroot met name de kans dat gevaarlijke stoffen worden ingeslikt (hand-mondcontact). Ook het risico van opname van stoffen via de huid neemt toe.